

PROGRAM MANAGERIAL

pentru candidatura la postul de decan al Facultății de Litere,
Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași pentru perioada anilor 2012-2016

SCURTĂ AUTOPREZENTARE

Mă numesc *Eugen Munteanu* (n. 1953), sunt profesor la Catedra de Limba română și Lingvistică generală, Facultatea de Litere a Universității “Al. I. Cuza” din Iași, lingvist, cu preocupări de filosofia limbajului și teoria limbii, istoria ideilor lingvistice, semantică, lexicografie, istoria limbii române literare și lexicologie biblică.

Funcții administrative exercitate anterior:

- prodecan al Facultății de Litere (1996-1997),
- director executiv al Școlii Docotrale de Studii Filologice (2006-2010),
- director al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”.

Experiență în străinătate:

- profesor invitat la Universitatea din Viena, Austria între 2006-2008, 2009;
- stagii de cercetare în Germania (Freiburg — 1985, 1987 și 1990, Heidelberg — 1994, Konstanz — 1996, Münster — 1997, Jena — 1997 și 2003);
- lector de limba și literatura română la Paris IV-Sorbona (1996-1999); cercetător științific invitat la Universitatea “Friedrich Schiller” din Jena (1999-2001);
- participant la reuniuni științifice internaționale: Salonic, Palermo, Oxford, Paris, Trier, Jena, Santiago de Compostela, Innsbruck, Pisa, Viena, Toronto, Valencia, Veneția, Cernăuți, Iași, Sibiu, Tbilisi.

Am organizat câteva conferințe științifice naționale și internaționale.

Sunt editor principal al câtorva reviste de specialitate, membru în colegiul editorial al altor câtorva.

Între cele 20 de *volum publicate* (monografii, ediții critice, ediții bilingve comentate de texte fundamentale de filosofia limbajului, dicționare etc.), cartea mea *Studii de lexicologie biblică*, a obținut premiul “Timotei Cipariu” al Academiei Române pe anul 1995, iar volumul *Carmina Burana* premiul pentru traducere la Salonul Național de Carte, Cluj, noiembrie, 1998, acordat de Ministerul Culturii; alte premii pentru participarea la lucrări colective.

Sunt inițiator și conducător al câtorva proiecte de cercetare instituțională, națională (CNCS), și internațională, precum și membru în alte câteva.

Am publicat aprox. 100 de studii și articole de specialitate, multe tipărite în publicații din străinătate (trei articole ISI).

Vorbesc, scriu și citesc în limbile germană și franceză (foarte bine), engleză (bine) și rusă (satisfăcător). Cunosc limbile latină și greaca veche. Am cunoștințe temeinice despre limbile: italiană, spaniolă, portugheză, olandeză, bulgară, albaneză, neogreacă, slavă veche și ebraică.

ÎN CERCERE

A fi profesor este pentru mine o vocație și un privilegiu care implică datorii constante. Cred că Universitatea este spațiul unde se nasc ideile noi și unde se realizează transferul la nivelul cel mai înalt al experienței generațiilor, pe baza principiilor libertății de gândire și al solidarității intelectuale. Cred în conceptul humboldtian de universitate, care presupune îmbinarea organică a cercetării cu activitatea didactică (“Forschung und Lehre”). Mai cred în competiția loială ca motor al progresului, în competență, (auto-)exigență, respect pentru valoare și pentru calitate. Prin democrație universitară înțeleg primatul dezbaterii libere (asociat însă cu respectul pentru autotitatea instituită), implicare personală, observarea strictă a legilor și regulamentelor.

Îi consider pe studenți colegi și colaboratori într-un proiect comun.

Constat un declin vizibil al Facultății în ultimii ani, o lipsă de idei și de inițiativă, lipsă de fermitate, precum și absența unui proiect de dezvoltare clar din partea conducerilor anterioare finalizat prin clasificarea Facultății în categoria B, situație, după părerea mea, intolerabilă.

Pentru a putea înfrunta în mod optim provocările care ne așteaptă în anii viitori, Facultatea are nevoie de un nou stil de conducere, bazat pe mai multă reprezentativitate în plan simbolic și mai multă eficiență în plan practic.

Cred în necesitatea vitală de a stimula imaginația și *entuziasmul organizatoric al celor mai tineri membri ai comunității noastre academice*, care trebuie chemați să își asume tradiția și să se implice direct în luarea deciziilor majore privind viitorul Facultății

Detest lichelismul, impostura și mediocritatea agresivă, jumătățile de măsură, compromisurile înjositoare, delațiunea, intrigile, “pilele”, “aranjamentele” și cabalele de orice fel. Apreciez punctualitatea, sinceritatea, loialitatea și respectarea cuvântului dat! Recunosc, admir și sprijin succesul și performanța profesională și științifică a oricui, cu convingerea că este în interesul direct și concret, al nostru, al tuturor, să fim contemporani și colegi cu oameni de valoare. Nu iubesc “puterea” și mă prețuiesc mai mult în ipostaza de om de știință decât în cea de “șef”, dar sunt conștient de obligația pe care o am, ca “zoon politikon”, de a încerca să pun în practică ideile în care cred, convingându-i și pe alții de justetea lor.

Despre măsurile reformiste necesare, care se află în fața învățământului românesc superior, cred că ele nu se pot adopta cu rezultate benefice decât dacă sunt organice, adică se sprijină pe tradiția Facultății și se bucură de consensul majorității membrilor comunității noastre academice, evidențiat constant, în dezbateri periodice. Se impune cu urgență deschiderea unei dezbateri ample la nivelul departamentelor, privitoare la deciziile strategice reclamate de reformele în curs, impuse de alinierea României la standardele europene.

Cred în necesitatea de a deplasa accentul de la interesul de grup și personal către interesul supra-individual și general. O facultate care a jucat un rol de prim rang în istoria culturii românești, numărând printre profesorii ei personalități științifice și culturale precum A. Philippide, I. Bărbulescu, G. Ibrăileanu, G. Călinescu, Tr. Bratu, I. Iordan, P. Caraman, Al. Dima, K. Klein, N. I. Popa, Th. Simenschi, Al. Balmuş, G. Ivănescu, A. Vraciu, E. Coseriu, M. Drăgan, I. Constantinescu, V. Arvinte, D. Irimia (pentru a menționa doar pe câțiva dintre cei care nu mai sunt în viață) merită să își recâștige strălucirea și prestigiul.

C E P R O P U N

În privința *STILULUI DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚII ȘI DE CONDUCERE A FACULTĂȚII*:

— mai multă *imaginație*, mai multă hotărâre și “agresivitate” în apărarea intereselor Facultății în fața forurilor superioare (Rectorat, Senat, Minister);

— mai mai mult *curaj*, mai multă *coerență* și *consecvență* în promovarea măsurilor reformiste care să conducă la modernizarea Facultății; schimbările profunde din ultimii ani, la care *ne-au obligat* aderarea României la Declarația de la Bologna, reclamă *un tip specific de competență tehnică* pe care afirm că îl dețin;

— măsuri programatice de descurajare a oricărei forme de clientelism și impostură prin impunerea *principiului transparenței* în orice act de decizie (în special în ce privește organizarea și desfășurarea oricărui tip de concurs);

— impunerea *principiului colegial* de conducere: fiecare membru al conducerii (decan, prodecani, membrii Consiliului Profesoral) va avea sarcini și atribuții decizionale și executive precise, cunoscute de toată lumea;

— aducerea și menținerea la zi a site-ului Internet al Facultății și departamentelor;

— mai multă *eficiență*, *coerență* și *organicitate* a activității curente prin:

*introducerea sistemului circularilor, așa încât fiecare membru al comunității academice să primească regulat, personal și în scris, toate informațiile necesare;

*afișarea la catedre a unui rezumat al proceselor verbale ale ședințelor Consiliului Profesoral, împreună cu deciziile luate;

*transmiterea în scris, prompt și motivat, către persoana interesată, a rezoluțiilor și deciziilor care o privesc direct;

— instituirea *dialogului permanent* între diferitele paliere ale structurii organizatorice (decanat, departamente, catedre) și membrii comunități academice prin:

*înființarea pe Internet a unei nișe speciale (site) care să funcționeze ca forum de discuții pentru propuneri și critici;

* organizarea anuală a unei *adunări generale cu rol consultativ*, pentru o dezbateri de principiu asupra problemelor Facultății;

— îndrumarea concretă a studenților prin introducerea funcției onorifice de “*îndrumător de an*”, îndeplinită în principiu de tineri (lectori, asistenți, preparatori);

— instituirea funcției de “*tutore*”, îndeplinită, contra unui stipendiu lunar acordat de Facultate, de către un student dinamic din anii terminali, pentru fiecare grupă din anul I;

— crearea condițiilor organizatorice pentru *afirmarea personală* rapidă și autentică a tinerilor (asistenți și lectori), prin asumarea de către aceștia a unor seminarii sau cursuri opționale;

— înlăturarea clientelismului în recrutarea noilor cadre și în avansări, prin respectarea riguroasă a caracterului public al concursului și a criteriilor stabilite;

În privința STRATEGIEI DE DEZVOLTARE a Facultății:

— asigurarea unui echilibru la toate palierele între filologia românească și limbile și literaturile străine; în acest context, sprijinirea constantă, prin măsuri “pozitiv-discriminatorii” a secțiilor mai puțin “populare” pe moment, dar absolut necesare într-o cultură matură (cum sunt slavistica și limbile clasice) sau cu reale perspective de dezvoltare (cum sunt italianistica sau hispanistica);

— sprijinirea secțiilor mai noi ale facultății (jurnalistica, literatura comparată) în vederea consolidării și a impunerii imaginii lor în spațiul public;

— declanșarea unei dezbateri în Facultate cu privire la necesitatea introducerii specializării unice și a specializării secundare, cu posibilitatea combinării de către studenți a acestora. Cu 20 de ore săptămânal nu se poate realiza o pregătire satisfăcătoare la două specializări obligatorii! Se pot imagina de asemenea module de studiu reclamate de piață (interpretariat, traductologie etc.), ca alternative complementare la orientarea exclusiv didactică de acum.

— introducerea (în cadrul existent) de discipline sau materii noi, cu rang opțional sau facultativ, filologice (hermeneutică, semiologie literară, pragmatică, interlingvistică, imagologie, studiul mentalităților etc) sau nefilologice (teoria comunicării, logică formală, antropologie culturală, istoria religiilor etc.), și crearea de specialiști din tânăra generație, orientați către aceste discipline. ~n acest scop, tinerii dotați vor fi sprijiniți să se perfecționeze în străinătate, prin studii doctorale și post-doctorale.

— extinderea și permanentizarea formei de “învățământ la distanță” (IDD), aducătoare de venituri consistente la bugetul facultății;

— alocarea unor ore speciale de tehnica și practica cercetării, pentru pregătirea dizertațiilor. În momentul de față, integrarea studenților în cercetare este o vorbă goală, iar nivelul dizertațiilor de licență a scăzut catastrofal.

— obținerea de “granturi” de cercetare și implicarea remunerată, pe termen limitat, a celor mai buni studenți și absolvenți. Suntem datori să descoperim talentele și capacitățile, să le venim în întâmpinare și să sprijinim pe toate căile noua generație de filologi, fie ei viitori profesori de liceu sau viitori cercetători.

— realizarea, la nivelul catedrelor, a unui echilibru natural între generații, prin asigurarea, pentru fiecare disciplină, de specialiști aparținând fiecăreia dintre cele trei generații;

În privința ORGANIZĂRII ACTIVITĂȚII DIDACTICE:

— declanșarea unei ample dezbateri în facultate în vederea alcătuirii viitoarelor programe de studiu (curricula), compatibile cu standardele europene și cu tradiția filologiei românești, în funcție de specialiștii pe care îi deținem și corelate cu oferta didactică a facultăților-surori din țară;

— grija prioritară și constantă pentru îndrumarea științifică a studentului;

— reducerea numărului de examene semestriale (cel puțin la jumătate), prin combinarea examenelor la discipline înrudite;

— reducerea formalismului în organizarea masteratului;

— publicarea în fiecare an (sau semestru) a unui Ghid al studentului care să cuprindă întreaga ofertă didactică, prezentarea conținutului cursului și seminarului, o scurtă bibliografie, scurte curricula ale propunătorilor și toate celelalte explicații necesare (după modelul practicat de multă vreme în universitățile de tradiție din alte țări).

— reintroducerea premiilor pentru studenții meritoși; identificarea neapărată de fonduri pentru onorarea acestor premii;

— consultarea anuală a studenților (prin chestionare temeinic alcătuite de către specialiști) asupra activităților curente, calității ofertei didactice etc.

În privința CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE:

— stimularea și recompensarea oricărei inițiative de organizare a unor manifestări științifice cu partioare națională sau internațională;

— instituirea criteriului valorii științifice, drept criteriu prioritar în aprecierea individuală (promovare, recompensare bănească, angajare/ pensionare etc.). Sporul de prestigiu adus în plan național sau internațional de personalități din Facultate trebuie recunoscut și recompensat, căci doar pe această bază se creează și se întreține o “imagine de excelență”, premisă esențială a “confortului financiar”;

— popularizarea realizărilor de excepție (publicații, participări la manifestări științifice internaționale etc.) și recompensarea lor prin distincții și premii speciale insituite de facultate și prevăzute în bugetul facultății;

— stimularea publicării de volume colective, tematice, în afară de Analele științifice;

- sporirea exigenței la acordarea titlului de doctor și pe tot parcursul procesului de elaborare a tezei;
- editarea unei *publicații interne*, de tip anuar, pentru reflectarea activității Facultății și popularizarea rezultatelor individuale (publicații, participări la reuniuni științifice, doctoratele acordate etc.);
- organizarea și dotarea materială a *Seminariilor* (Ivănescu, Dima, Bratu etc.) ca puncte de studiu cu program permanent, la dispoziția tinerilor cercetători (licență, masterat, doctorat);

În domeniul *FINANCIAR ȘI AL DOTĂRILOR*:

Întrucât finanțarea de la bugetul de stat a activității din Universitate se realizează pe baza *numărului de studenți*, creșterea calității ofertei didactice este fundamentală pentru atragerea de studenți. Îmi propun chiar creșterea trepatată a numărului de studenți pentru fiecare secție. Mai propun:

- stimularea constantă și prin toate mijloacele a obținerii de *granturi de cercetare*;
- transparență totală în alcătuirea și executarea *bugetului Facultății*; în acest scop, decanatul va publica un raport scris anual asupra executării bugetului Facultății;
- întrebuintarea *prestigiului de marcă* al Facultății în scopul atragerii de *surse de finanțare complementară* (sponsorizări) pentru dotarea catedrelor, cu degrevarea corespunzătoare a bugetului și sporirea implicită a fondului de salarizare; asigurarea, pe această cale, a unei dotări minimale unitare pentru fiecare departament (mobilier nou și aparatură modernă: computer, copiator, retroproiector, fax etc.);
- *retribuirea obligatorie* a oricărei munci în plus: îndrumarea de lucrări de licență, diverse examene neincluse în normă, examinarea unui număr suplimentar de studenți, după criterii cantitative și calitative riguros stabilite;
- contactarea băncilor și a altor mari instituții financiare sau de producție pentru instituirea, în cadrul legii sponsorizării, a unor *burse de merit* pentru studenții de excepție, fapt care ar mări numărul studenților care primesc sprijin financiar pentru studiu;

În privința *RELAȚIILOR EXTERNE ȘI INTERNAȚIONALE*:

— acordarea burselor europene de mobilitate pentru studenți (Socrates, Erasmus etc.) în cadrul unui *concurs unic*, pe facultate, *desfășurat public*, pe baza unor criterii ferme și transparente; alături de media candidatului, calitatea proiectului individual de studiu trebuie să aibă o mai mare pondere;

— stimularea tinerilor (preparatori, asistenți, lectori) de a iniția și a se angrena personal în *proiecte de cercetare internaționale*, prin gestionarea unitară a tuturor relațiilor de parteneriat cu facultăți din străinătate;

— stimularea participării colegilor mai tineri la congrese, colocvii sau alte reuniuni științifice internaționale prin *acordarea priorității de subsidii* pentru deplasare, taxe de participare etc.;

— crearea, la Universitățile străine partenere, de *lectorate de limba română*, pe bază de reciprocitate și administrate direct de Facultate și nu de Minister; ocuparea acestor lectorate de către tineri din Facultate aflați în formare (preparatori, asistenți și lectori);

— instituirea unei preocupări permanente din partea decanatului pentru trimiterea *tuturor* tinerilor (preparatori, asistenți, lectori) la *studii doctorale sau post-doctorale în străinătate*. Se va avea în vedere, pe lângă interesul și orientarea personală a tinerilor, și interesul de perspectivă al Catedrelor și al Facultății pentru anumite discipline, specialități sau direcții de cercetare;

— organizarea, în colaborare cu partenerii străini și cu fonduri europene, la Iași și/sau la sediul Universității partenere, a unor *seminarii comune* și a altor forme superioare de organizare a studiului și cercetării, pe teme interdisciplinare, cum ar fi, de exemplu: europenism și autohtonism în culturile est-europene, orientări convergente sau divergente în literaturile popoarelor balcanice, identitate comună și diferență specifică în culturile naționale din spațiul central și est-european etc.

Ca decan, voi putea negocia de pe poziții mai avantajoase interesele Facultății noastre cu prietenii pe care îi am în câteva universități de prestigiu din străinătate.

Iași, 15 martie 2012

Prof. univ. dr. Eugen Munteanu